

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2012

E_3.Αλ3κ(ε)

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΑΤΕΓΟΡΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Μ. Τετάρτη 11 Απριλίου 2012

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αριστοτέλους, Ηθικά Νικομάχεια, B6,9-13 (Ενότητες 8 και 9)

εἰ δὴ πᾶσα ἐπιστήμη οὐτω τὸ ἔργον εὗ ἐπιτελεῖ, πρὸς τὸ μέσον βλέπουσα καὶ εἰς τοῦτο ἄγουσα τὰ ἔργα (θεν εἰώθασιν ἐπιλέγειν τοῖς εὗ ἔχουσιν ἔργοις ὅτι οὔτ' ἀφελεῖν ἔστιν οὔτε προσθεῖναι, ώς τῆς μὲν ὑπερβολῆς καὶ τῆς ἐλλείψεως φθειρούσης τὸ εὗ, τῆς δὲ μεσότητος σωζούσης, οἱ δ' ἀγαθοὶ τεχνῖται, ώς λεγομεν, πρὸς τοῦτο βλέποντες ἔργαζονται· ή δ' ἀρετὴ πάστης τέχνης ἀκριβεστέρα καὶ ἀμείνων ἔστιν ὥσπερ καὶ ή φύσις, τοῦ μέσου ἀν εἰη στοχαστική. λέγω δὲ τὴν ἡθικήν· αὕτη γάρ ἔστι περὶ πάθη καὶ πράξεις, ἐν δὲ τούτοις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἐλλείψις καὶ τὸ μέσον.

οῖον καὶ φοβηθῆναι καὶ θαρρῆσαι καὶ ἐπιθυμῆσαι καὶ ὀργισθῆναι καὶ ἐλεῆσαι καὶ ὅλως ἡσθῆναι καὶ λυπηθῆναι ἔστι καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ἀμφότερα οὐκ εὗ· τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ἐφ' οἷς καὶ πρὸς οὓς καὶ οὖ ἐνεκα καὶ ως δεῖ, μέσον τε καὶ ἀριστον, ὅπερ ἔστι τῆς ἀρετῆς. ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἐλλείψις καὶ τὸ μέσον. ή δ' ἀρετὴ περὶ πάθη καὶ πράξεις ἔστιν, ἐν οἷς ή μὲν ὑπερβολὴ ἀμαρτάνεται καὶ ή ἐλλείψις [ψέγεται], τὸ δὲ μέσον ἐπαινεῖται καὶ κατορθοῦται· ταῦτα δ' ἀμφω τῆς ἀρετῆς. μεσότης τις ἄρα ἔστιν ή ἀρετὴ, στοχαστική γε οὖσα τοῦ μέσου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- A. Από το κείμενο που σας δόθηκε να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το απόσπασμα:

«οῖον καὶ φοβηθῆναι .... στοχαστική γε οὖσα τοῦ μέσου.»

Μονάδες 10

- B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

- B1. Ο Αριστοτέλης στην προσπάθειά του να προσδιορίσει τη μεσότητα στην ηθική αρετή καταλήγει αρχικά σε ένα δυνητικό συμπέρασμα «μεσότης ἀν εἴη ή ἀρετή». Στη συνέχεια όμως, υποβάλλοντάς το σε λογικό έλεγχο οδηγείται στην οριστικοποίηση του συμπέρασματος του με τη χρήση οριστικής έγκλισης «μεσότης τις ἀρα ἐστὶν ή ἀρετή ...». Να παρουσιάσετε την πορεία της σκέψης του φιλοσόφου από την εξαγωγή του πρώτου συμπέρασματος ως την οριστική του διατύπωση.

Μονάδες 10

- B2. «τὸ δ' ὅτε δεῖ ... καὶ ᾧ δεῖ»: Ο φιλόσοφος στο χωρίο αυτό προσδίδει δεοντολογικό χαρακτήρα με την επαναλαμβανόμενη χρηση του «δεῖ». Ποια ήταν τα κριτήρια των αρχαίων Ελλήνων που χαρακτήριζαν μια συμπεριφορά ηθικά ορθή;

Μονάδες 10

- B3. «...μέσον τε καὶ ἀριστον, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἀρετῆς.». Πώς σχετίζεται το μέσον και το ἀριστον με την αρετή;

Μονάδες 10

- B4. Ποια ήταν η αρχική σημασία του όρου «ευδαιμονία» και ποια σημασία αποκτά στο φιλοσοφικό σύστημα του Δημόκριτου και του Ηράκλειτου;

Μονάδες 10

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2012

E_3.Αλ3κ(ε)

- B5.** α. Για καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις να γράψετε μια ομόδοιζη στη νέα ελληνική με τις καταλήξεις που σας δίνονται:

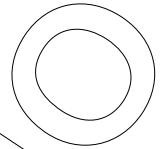
ἀμαρτάνοντες: -μα

ἔλλειψις: -μα

ἐστίν: -ικός

ἔχουσιν: -ικός

ἀρετή: -τος

Μονάδες 5

- β. Να γράψετε μια ομόδοιζη λέξη της νέας ελληνικής, απλή ή σύνθετη, για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ἀφελεῖν, κατορθοῦνται, προσθεῖναι, ήσθηναι, ψέγεται

Μονάδες 5

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Δεινάρχου, Κατά Δημοσθένους 55-56

Η βουλή ὡς ἄνδρες ζητεῖ τά προσταχθέντ' ύφ' ύμῶν καί ἀποφαίνει τά γεγενημένα παρ' αὐτοῖς ἀδικημάτα οὐχ ώς ύμεις - καί μοι μὴ ὀργισθῆτε - δικάζειν ἐνίοτ' εἴθισθε, τῇ συγγνώμῃ πλέον ἢ τῷ δικαίῳ ἀπονέμοντες, ἀλλ' ἀπλῶς τόν ἔνοχον ὅντα τοῖς ζητουμένοις καί τόν ὅποιονοῦν ἥδικηκότα παρά τά πατρια, νομίζουσα τόν ἐν τοῖς μικροῖς συνεθιζόμενον ἀδικεῖν, τοῦτον τά μεγάλα τῷν ἀδικημάτων εὐχερέστερον προσδέξεσθαι. Διόπερ τόν παρ' αὐτῶν ἀποστερήσαντα τό ναῦλον τόν πορθμέα ζημιώσασα πρός ύμᾶς ἀπέφηνε· πάλιν τόν τὴν πεντεδραχμίαν ἐπὶ τῷ τοῦ μὴ παρόντος ὀνόματι λαβεῖν ἀξιώσαντα, καὶ τοῦτον ύμῖν ἀπέφηνε, καί τόν τὴν μεριδα τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου τολμήσαντ' ἀποδόσθαι παρά τά νόμιμα, τόν αὐτὸν τρόπον ζημιώσασ' ἐξέβαλε.

ἐπὶ τῷ ὀνόματι: στο όνομα

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2012

E_3.Αλ3κ(ε)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- Γ1.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παραπάνω κειμένου.

Μονάδες 20

- Γ2 α.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

αύτοῖς:

τη γενική ενικού του θηλυκού

μεγάλα:

την αιτιατική του πληθυντικού του ουδετέρου του συγκειτικού βαθμού

όποιονοῦν:

τη δοτική πληθυντικού του ίδιου γένους

τόν πορθμέα:

την κλητική ενικού

τήν μερίδα:

την ονομαστική ενικού

Μονάδες 5

- β.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

τά προσταχθέντα:

το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής παρακειμένου της ίδιας φωνής

ἀπονέμοντες:

το γ' πληθυντικό πρόσωπο της ευκτικής του αορίστου της ίδιας φωνής

ζημιώσασα:

το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα της μέσης φωνής

ἀποδόσθαι:

τον ίδιο τύπο της ενεργητικής φωνής

ἐξέβαλε:

το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ίδιου χρόνου και φωνής

Μονάδες 5

- Γ3 α.** Να γράψετε πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων:

ἀδικεῖν, τῶν ἀδικημάτων, ύμιν, τόν αὐτόν

Μονάδες 4

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2012

E_3.Αλ3κ(ε)

- β. Η βουλή ω̄ ἀνδρες ζητεῖ τά προσταχθέντ' ύφ' ύμων: Να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 1,5

- γ. ...νομίζουσα τόν ἐν τοῖς μικροῖς συνεθιζόμενον ἀδικεῖν, τοῦτον τά μεγάλα τῶν ἀδικημάτων προσδέξεσθαι.: Να τρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 1,5

- δ. ζημιώσασα (πρός ύμας ἀπέφηνε), τόν τολμήσαντα: Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις μετόχες και να τις αντικαταστήσετε με δευτερεύουσες προτάσεις.

Μονάδες 3

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΕΛΛΑΣ